

Jaarstukken 2020

13-07-2021

Voor de overige risico's en kansen kan de geheime bijlage van het MPG worden geraadpleegd.

Structurele risico's

4. Gebundelde Uitkering P-wet, IOAW, IOAZ en Bbz (levensonderhoud zelfstandigen) - voorheen BUIG

Risicobedrag € 600.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

Via de Gebundelde uitkering (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Er is geen terugbetaalverplichting. Gemeenten kunnen ook geld tekort komen indien de uitkering van het rijk onvoldoende is om de bijstandslasten te dekken. Bij een omvangrijk tekort kan een verzoek worden gedaan voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering". Door de coronacrisis heeft het Rijk extra middelen ingezet voor inkomensondersteuning. Deze wijze van compensatie zal op enig moment ophouden. Het is dan afwachten in hoeverre dat tot een toestroom van het aantal bijstandsverleningen door de gemeente gaat leiden. Belangrijke factor daarbij is het tempo van het herstel van de economie. Deze situatie vergroot de kans op voordoen van dit risico. Omdat bijstandsverlening een open-einde regeling is, brengt dit altijd een risico met zich mee.

Beheersmaatregelen:

De poortwachtersfunctie en re-integratie instrumenten van de gemeente worden hiervoor ingezet.

5. Sociaal domein (transitietrajecten)

Risicobedrag € 500.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een drietal regelingen in het sociaal domein. Het betreft de nieuwe Jeugdwet, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet. De decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen. De druk op met name het jeugdbudget is in 2020 verder toegenomen. De open einde regeling impliceert dat alle aanvragen voor voorzieningen binnen het sociaal domein afgehandeld moeten worden. Het 'open-einde' karakter vormt een structureel risico. De open einde regeling wordt niet overal vanzelfsprekend meer toegepast. In Diemen is eind 2020 gewerkt met een kritischere toegang voor (lichte begeleiding) jeugdhulptrajecten. Dat heeft een beperkt financieel effect gehad, maar heeft ook als opstap gediend voor eventueel 2021.

Beheersmaatregelen:

- In 2020 is gestart met de aanbesteding van hoogspecialistische jeugdhulp (segment C). De inkoop wordt voorbereid en geëffectueerd in 2022;
- betere monitoring en sturing en strikter contractmanagement;
- in te zetten op vroegtijdige signalering zodat preventieve maatregelen genomen kunnen worden;

- extra alertheid en controle bij verwijzingen naar kostbare, specialistische jeugdhulp (segment C).

6. Extra bijdrage kosten jeugdzorg

Risicobedrag € 400.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

Het Rijk heeft vanaf 2019 extra middelen vrijgemaakt voor de jeugdkosten binnen het sociaal domein. Dit betrof extra middelen voor 2020 en 2021. De bijdrage mocht structureel opgenomen worden in het meerjarenperspectief. Ondertussen worden er onderzoeken uitgevoerd wat de oorzaak is van de hogere uitvoeringskosten. Het besluit of de rijksmiddelen definitief worden verhoogd is doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Dit is dus voorsnog onzeker. De eerste signalen voor gemeenten zijn niet positief. Hoewel onderzoek heeft aangetoond dat er inderdaad grote tekorten zijn als gevolg van de overheveling van de jeugdzorg naar de gemeenten heeft het 'demissionaire' kabinet aangegeven geen extra middelen te willen vrijmaken.

Beheersmaatregelen:

De kosten voor jeugd zijn bij vrijwel alle gemeenten moeilijk beheersbaar. Binnen Diemen zijn beheersmaatregelen genomen (zie ook risicoparagraaf Sociaal Domein) en er wordt gewerkt aan een aanpak om meer grip en controle te krijgen op de kosten sociaal domein.

7. Leerlingengroei Diemen

Risicobedrag € 250.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

Op basis van de leerlingenprognoses wordt een aanzienlijke toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs verwacht. Deze toename in het aantal leerlingen hangt samen met de bevolkingsgroei van Diemen. Uitgaande van de gegevens in de prognose lijkt de huidige leerlingencapaciteit van de scholen in Diemen niet voldoende om deze groei op te vangen.

Beheersmaatregelen:

Om de effecten van de groei van het aantal leerlingen te monitoren is in 2020 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geactualiseerd. Dit geeft een beeld van de benodigde onderwijsvoorzieningen de komende jaren.

8. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)

Risicobedrag € 200.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

In de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de afspraak opgenomen dat gemeente Diemen garant staat voor de loonkosten WSW werknemers uitgevoerd door Pantar.

Beheersmaatregelen:

Pantar zorgt voor een doelmatige uitvoering van de WSW en streeft naar een gezonde financiële exploitatie met een positief exploitatieresultaat. Eventuele tekorten worden tot een minimum beperkt. De gemeente ondersteunt Pantar door waar mogelijk gemeentelijke opdrachten aan Pantar te gunnen.

9. Abonnementstarief Wmo

Risicobedrag € 100.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Ongeacht het aantal voorzieningen, gebruik, inkomen en vermogen betaalt de cliënt € 19 per maand eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen. Door dit vaste abonnementstarief is er een kans op toename in de vraag naar Wmo-voorzieningen, omdat de financiële prikkel voor burgers om zelf voorzieningen te regelen is weggefallen.

Beheersmaatregelen:

Geen.

Niet te kwantificeren risico's

10. Fiscale wijzigingen

Op het gebied van de fiscale wetgeving zijn de laatste jaren veel ontwikkelingen.

- Vennootschapsbelasting

Nadere omschrijving risico:

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevend' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico. De gemeente Diemen heeft in 2016 al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten. Dit zijn de volgende activiteiten:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Beheersmaatregelen:

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging hebben we over de jaren 2016 tot en met 2019 aangifte gedaan. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten. Het aanslagbedrag bedraagt jaarlijks plusminus € 25.000. De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de Vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Btw-sportvrijstelling

Nadere omschrijving risico:

In 2019 is het btw-regime voor sportaccommodaties gewijzigd. Vanaf 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling uitgebreid. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening zonder winstoogmerk is dan niet meer belast met btw. Gemeenten en sportstichtingen mogen geen btw meer in rekening over de gebruikersvergoedingen of huuropbrengsten. Omdat er geen btw in rekening wordt gebracht hebben gemeenten en sportstichtingen ook geen